

*

בודפשט
לא זוכרת כלום
מפלגת צלב החץ לא היתה
אף אחד לא נזרק לנהר
קשור לאחר עם כדור בראשו
הדנובה כל כך אדירה
שהיא יכולה לסחף
גזרי עץ עצמות או סלעים
מארץ אחת לשניה תוך דקות
לכל עיר נשמה
וזה של בודפשט
גרמה לאטילה יוזף
להניח ראש על פסי הרקבת
כאלו היו כרית
צער יכול לאהב
אבל זה של בודפשט זדוני
תירים גרמנים שמנמנים
שותים בירה במעיינות חמים
בריאות היא ערך
יורו הוא מטבע נאור
נזרק לכובעו של צועני
מנגן על גשר ארז'בט
בודפשט מדכאת
בחשפת האין-רגש
של עיר חוגגת
לא זוכרת כלום

*

הקתדרלה הגבוהה בעולם
באולם
היא גם הרעה מקלן
גוש ברזל ובזלת
מטיף כאלו הנצרות מלאך
ולא מסלול דם עולמי
יפי נוצרי בוטה
לעמת פתק ועיר
נדהף בין סלעי כתל
צליל אורגן מפחיד
בני אדם להאמין
קתדרלה שחורה
כמגפת הדבר
שקטלה מיליונים
מפלצת גותית
טורפת נוף
מבהילה תיר
לבורגר-קינג
מקלט מכר זהה
בכל עיר בעולם

*

בירושלים
עצי זית נלחמים
בשלוש דתות יהירות
בצפורי טרף
עיר צריחים עריצים
מגדל דוד והבשורה
צרעת הזהב של אל-אקצא
עץ זית יכול לחיות מאות
בלי להזנק לכלום
רק חלופי עונות
זית ביונטי נושר
מעץ פשוט כאיקונה
עיר קדש נוטפת אור
כועה קרה
עיר מעריצה בורא שכור
שקפץ מגג היקום
עץ זית נזיר
בחדרו איז דבר
רק מטת עץ וחלון
רשרוש ענפיו יפה
מצלילי פעמון
מואזין או חזנות
הכתל עיף כל כך
כמה כבר אפשר לחיות
מי יקשיב לקיר
הרב גרן תקע בשופרו
ואחר כך התנשק
עם חיים בר-לב פה לפה
בירושלים עיר ילדותי
קרֵיה זונה
עם נאמני הר-הבית

מהמדינה, לאמור, הארץ תאכלס אומה אחת שיש בה דתות שונות ותרבויות שונות, כמו מרבית ארצות אירופה. אם אמנם יש ברומן של עמוס עוז מסר אקטואלי, הוא נוגע גם בקלות שבה מכריזים על פטריוטים נאמנים הרואים סכנה אמיתית לעתידה של המדינה בהנהגה לאומנית כעל בוגדים. אפשר שאלה הם הגיבורים האמיתיים, בעלי האמונה והחזון. ♦

* The Gospel of Judas, edited by R.Kasser, M.Meyer, G.Wurst, National Geographic, Washington D.C., 2006.

של עוז, אבל הוא מציג את הבגידה כמעשה של נאמנות גמורה, אהבה ואמונה בכך שזהו המעשה הנכון שיש לעשותו, גם אם המציאות מפריכה את צדקתו. באותה מידה יהודה לא בגד בישו, הוא הוליך אותו אל הצלב מתוך אמונה עמוקה באלוהותו, ושאלתיאל התנגד להקמת המדינה מתוך נאמנות לרעיון הציוני, ודאגה לעתידו במסגרת של מדינה לאומית, ולא בשל בגידה בציונות. גם גרסין של סארטר סבור שהמהפכה נכשלה ויש להציל את חבריו המהפכנים וכך נכנע לפחדים שלו. עם זאת, נראה שצפון ברומן היגר משל המחבר. דעתו של שאלתיאל אינה מתפרשת עד הסוף, אבל ניתן להבין שכונתו, שמשקפת משהו מדעותיו של עוז, היא שראוי היה, ואולי עדיין ראוי, לראות בתושביה של ארץ ישראל אומה אחת, שבה נפרדת הדת